

LISTEK.

Zadnje dunajsko pismo! Ta naslov kakor tudi resignirani ton današnjega dunajskega pisma gotovo preseneti naše čitatelje-častilce blagega pesnika in pisatelja. Toda ako pomislimo, da je Stritar sedaj zopet, a ne prvič, žel pikre žalitve za najblagohotnejše pisateljjevanje, tedaj ne moremo drugače, nego da uvažimo njegov ukrep. Zahvaljajoč ga iskreno za sodelovanje, katero nam je prineslo cel niz krasnih dunajskih pisem, ga prosimo na tem mestu s pristrčnim obžalovanjem, naj nam oprostí, da smo bili, dasi nehote in bona fide, mi posredni vzrok novega žaljenja. A zajedno želimo in se trdno nadajamo, da tem krepkeje zastavi pero na drugem polju, na katerem je šele pred kratkim začel zopet delovati, kakor je videti, s tolikim notranjim zadovoljstvom in s tolikim — priznanjem!

Zgodovina slovenskega slovstva. II. del. Spisal prof. dr. Karol Glaser. V Ljubljani, 1895. 8°, II., 276.

Prof. Glaser nam je opisal v II. delu svoje »Zgodovine slovenskega slovstva« dobo od francoske revolucije do l. 1848.

S posebnim zadovoljstvom moramo konstatovati, da je pisatelj uvaževal nasvet v Oblakovi oceni I. dela (Zvon 1895, št. 4. in 5.), in da je obširnim naslovom knjig, odlomkom iz predgovorov in vzgledom iz raznih spisov odkazal poseben prostor v »Prilogi I. in II.« Na ta način je postala knjiga mnogo preglednejša, kar smo zelo pogrešali v I. delu. Obžalujemo pa, da se g. pisatelj ni bolj ravnal i po drugem nasvetu, da bi nam bil podal več slovstvene zgodovine in manj bibliografije — in biografije. Zbral je ogromno gradivo, nam podal marsikaj novega — toda predelal cele tvarine ni; ostal je nekako na površju, ne da bi se bil uglobil v snov, ne da bi bil prodril v notranjost in nam podal sliko notranjega, duševnega življenja. Kar je pisal dr. Oblak v zadnjem zvezku Jagičevega „Archiva“ o prvem delu Glaserjeve zgodovine, to velja takisto in morda še bolj tudi za II. del. Oblak namreč je pisal (na mestu rečenem), da se slovenski literati še niso povzpeli do tega, da bi s kritično analizo pisateljev dobivali njih duševni ekstrakt, da bi njih dela proučevali po njih notranji vrednosti, po idejah in tendencah, ki so v njih, po njih izvornosti in njih odvisnosti od istodobne duševne struje in omike, da bi dovoljno pojasnili učinek, katerega je delo povzročilo, in njega vpliv na sodobnike in na poznejšo generacijo. Vse to se tudi v drugem delu Glaserjeve slovstvene zgodovine ni zgodilo tako, kakor smo želeli.

Umevno je, da se preporod slovenskega slovstva konec minolega stoletja ni izvršil sam iz sebe, temveč da so na slovensko književnost vplivale literature drugih narodov ter zgodovinski in politični dogodki.

Zato nam je podal pisatelj pred Vodnikovim in Prešernovim »krogom«, v katera deli celo dobo, »zgodovinski in kulturni pregled« — a vse to je mnogo preobširno. Občne zgodovine bi zadostovalo vsaj tretjino tega, kar je je v knjigi. Našteva nam g. pisatelj take stvari, ki niso v nobeni zvezi s slov. slovstvom, kakor n. pr. zgodovino raznih nemških držav, Anglije itd. Po nekod opisuje zgodovinske dogodke tako podrobno, kakor bi hotel pisati občno zgodovino. Kaj nas n. pr. briga v slov. slovstvu, koliko mož in